

I. ПРОБЛЕМИ БЕЗПЕКИ ЖИТТЯ І ДІЯЛЬНОСТІ: ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ

ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ УПРОВАДЖУВАТИ ЕФЕКТИВНІ МЕТОДИ ОХОРОНИ ПРАЦІ В ПРОЦЕСІ ВИКОНАННЯ КУРСОВИХ РОБІТ З ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

*Калязін Ю. В.
м. Полтава*

Актуальність формування працезахоронної свідомості у майбутніх фахівців професійної освіти підтверджується своєрідністю і складністю технологічних процесів виготовлення виробів легкої та деревообробної промисловості. Устаткування й верстати цих підприємств вимагають від кожного працівника повсякденного дотримання правил і норм безпеки з метою запобігання травматизму і профзахворювань.

Підприємства легкої промисловості почали широко використовувати сучасне високопродуктивне обладнання, що поряд з корисними результатами, сприяє підвищенню напруженості праці зокрема напруження зорового аналізатору упродовж усієї робочої зміни, збільшує напруженість електромагнітних полів промислової частоти (електромотори, кабелі живлення, електричні нагрівачі, електропраски тощо). Окрім цього технологічні процеси у легкій промисловості супроводжуються виділенням у повітря робочої зони, особливо під час переробки бавовни, вовни та лляного волокна, неоднорідного за своїм складом пилю природного і штучного походження. Він складається з органічних часток, які можуть містити у собі діоксид кремнію. Надмірна кількість пилю в цехах може зумовити передчасне зношення обладнання, пожежі та вибухи, забруднення вікон та світильників, зниження рівня освітленості. Шум і вібрація є одними з головних шкідливих факторів у виробництві одягу, зокрема на робочих місцях обробника ворсу, в'язальника й апретурника трикотажних підприємств, швачок у швейному цеху (від механізмів голководіння, ниткопротягувача та переміщення матеріалів) [2,3].

Таким чином, можна зробити висновок, що робота працівників та технологічні процеси підприємств легкої промисловості потребують уваги до забезпечення безпечних умов праці.

Освітньо-професійними програмами підготовки бакалаврів передбачається формування компетентності впроваджувати ефективні методи організації праці відповідно до вимог екологічної безпеки, безпеки життєдіяльності та охорони і гігієни праці. З даною компетентністю корелюється вимога формування здатності здійснювати професійну діяльність з дотриманням вимог законодавства, стандартів освіти та внутрішніх нормативних документів закладу освіти.

Формування компетентності з безпеки життєдіяльності у майбутніх інженерів-педагогів здійснюється комплексно на протязі всього процесу навчання: при вивченні відповідного курсу, а також спеціальних дисциплін, виробничої практики, участь у науковій роботі та через виховну роботу.

При вивченні дисципліни «Безпекознавство» узагальнюються знання та вміння з ідентифікації небезпек, системи державного управління безпекою праці в Україні, організації роботи з охорони праці в процесі професійного навчання та трудової діяльності на основі нормативно-правових документів з охорони праці.

Підсумовуючим етапом підготовки бакалаврів професійної освіти є розробка та

захист курсової роботи. Одною зі складових роботи є розділ «Охорона праці». Структура розділу містить аналіз умов праці, вимоги з охорони праці до приміщення цеху, санітарно-гігієнічні норми, організаційно-технічні заходи забезпечення безпечних умов праці, питання техніки безпеки відповідно до обраного технологічного процесу та устаткування, вимоги та заходи з пожежної безпеки.

Створення безпечних умов праці на виробництві починається з виконання правил і норм безпеки при плануванні території, розміщенні і конструюванні виробничих, складських і побутових приміщень[1,2], виборі безпечного сучасного устаткування, розробці оптимальних режимів технологічного процесу. В роботі повинні бути передбачено використання засобів автоматичного захисту від аварійних режимів роботи устаткування і технологічних установок, а при необхідності, використання засобів індивідуального захисту працюючих[1,2].

Технологічні процеси, пов'язані з використанням токсичних, подразнюючих та легкозаймистих речовин, повинні проводитися в окремих приміщеннях або на спеціальних ізольованих ділянках загальних виробничих приміщень, забезпечених засобами захисту працюючих[1,4].

Пройоми в стінах, через які здійснюється транспортування заготовок та виробів в приміщення цеху або із нього, повинні бути обладнані пристосуваннями і пристроями (тамбурами, завісами і т.д.), що запобігають протягам, а також можливості розповсюдження пожежі (двері, що автоматично зачиняються, шибери, засувки, водяні завіси, тощо)

До небезпечних виробничих факторів, що виникають при виготовленні виробів легкої та деревообробної промисловості, слід віднести підвищену напругу в трьохфазних електричних мережах (напруга до 380 В), незахищені частини технологічного обладнання, що рухаються, конвеєри, грузи, що пересуваються[1]. Небезпеку складають також стружка і осколки деревини при обробці, заготівки, що транспортуються, складені та переміщені вручну готові вироби, інструменти та пристосування маса яких може складати 20-30 кг, підвищений тиск в пневмо- та гідросистемах, підвищена температура при волого-тепловій обробці тканих матеріалів та на поверхнях обладнання для сушки деревини. Особливу небезпеку механічного травмування працюючих являє ріжучий інструмент. Крім того, для деяких технологічних процесів характерним є пожежо- та вибухонебезпека.

Поряд з перерахованими небезпечними факторами на робочих місцях спостерігаються шкідливі фактори: підвищені концентрації парів та газів на ділянках обробки склеювання та антисептування, фарбування та волого-теплової обробки; підвищені локальні вібрації заготовок на верстатах та машинах з ручною подачею; підвищена електрична складова напруженості електромагнітного поля; статичні електричні заряди при шліфуванні, поліруванні та лакуванні деревини, обробці штучних тканинних матеріалів, а також при пневмотранспортуванні відходів; пульсації світлового потоку при використанні газорозрядних ламп; підвищений шум на робочих місцях. З психофізіологічних факторів мають місце фізичні перевантаження, монотонність праці та перенапруга аналізаторів.

Рівень найбільш розповсюджених шкідливих факторів на робочих місцях при обробці деревини та ДСП може досягати наступних значень: фугувальні станки: рівень звуку(при холостому ході/при різанні) 95 – 107/ 98 - 110 дБ(А); запиленість 4 - 5 мг/м³; на ділянці здрібнення деревини рівень звуку(при холостому ході/при різанні) 90 - 97 /104 - 115 дБ(А), запиленість - 6,2 мг/м³. Запиленість у бункерах сухої стружки до 10,5 мг/м³[1].

Однією з основних частин розділу є розрахункова частина, яка може складатися з розрахунків освітлення приміщень та робочих місць, розрахунку вентиляції цеху, заземлення електрообладнання та вибору приладів захисту, визначення класу пожежо-

вибухонебезпечності (для ділянок шліфування, фарбування). Об'єм розрахункового завдання та його зміст узгоджується із керівником дипломного проекту.

Нормативною основою для виконання розділу є «Правила охорони праці в деревообробній промисловості»[6,7], методичні розробки кафедри та інші інформаційні джерела.

Список використаної література

1. Апостолук С. Охорона праці в деревообробній промисловості/ Посібник. – Харків: Форт. 2003.- 488с.
2. Керб Л. П. Основи охорони праці: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2003. — 215 с.
3. Панкова В.Б. Професійні захворювання на підприємствах легкої промисловості / В.Б.Панкова // Український журнал проблем медицини праці. - 2012. - № 2. – С. 21-29.
4. НПАОП 20.0-1.02-05 Правила охорони праці в деревообробній промисловості. https://dnaop.com/html/32398/doc_20.0-1.02-05
5. НПАОП 18.2-1.04-13. Правила охорони праці для працівників швейного виробництва. https://dnaop.com/html/32339/doc_18.2-1.04-13

ДО ПИТАННЯ ОБГРУНТУВАННЯ ШЛЯХІВ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ БЕЗПЕКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ

*Ігнатенко Г. В., Ігнатенко О. В.
м. Глухів*

На законодавчому рівні вищі заклади освіти (ВЗО: університети, академії, інститути, коледжі) мають будувати освітній процес на засадах компетентнісного підходу. За яким під час здобуття педагогічної освіти в умовах ВЗО має реалізовуватися особистісний потенціал кожного студента. На перший щабель необхідно ставити спрямованість на формування у майбутнього фахівця освітньої галузі інноваційного типу мислення та культури, здатного успішно проектувати свою життєдіяльність. Адже у майбутньому саме особистий приклад стає найдієвішим інструментом впливу на учнівську молодь. Педагог повинен бути зорієнтованим на формування у себе здатності чітко усвідомлювати, як методично правильно організувати освітній процес, спрямований, зокрема, й на формування у здобувачів освіти культури безпеки.

Науковообгрунтовано, що тільки мотивована діяльність виконує виховні функції. Тобто окреслена проблема виступає в єдності з проблемою підвищення мотивації у майбутніх педагогів до засвоєння основ культури безпеки. Науковці підкреслюють нагальність проблеми забезпечення оптимальної взаємодії особистості із техногенним, соціальним і культурним середовищем. Що у свою чергу неможливе без урахування індивідуальних особливостей здобувачів освіти та створення умов для підвищення активізації їх пізнавальної діяльності в освітньому середовищі вишу.

У цьому плані важливим є під час освітнього процесу обгрунтований вибір педагогічних технологій. Компетентнісний підхід потребує цілісного системного бачення у проектуванні та впровадженні педагогічних технологій.

На основі аналізу доробок вчених під педагогічною технологією слід розуміти розробку і системне впровадження принципів організації освітнього процесу на основі новітніх досягнень педагогіки, психології, теорії управління та менеджменту, соціології, інформатики, тощо для розробки таких засобів навчання, що підвищують ефективність освітнього процесу.

У процесі вивчення дисциплін професійної підготовки на другий план відходять тенденції використання тільки традиційних технологій навчання. Для підвищення якості освітнього процесу все більшу роль виконують інновації. Тобто введення нового в цілі, зміст, форми, методи та прийоми навчання і виховання, в організацію спільної